

ŠOLSKI CENTER
NOVO MESTO

VPLIV KAJENJA NA ZDRAVJE IN OKOLJE

Petra Štritof Šiško

Kostanjevica na Krki, 31. maj. 2025

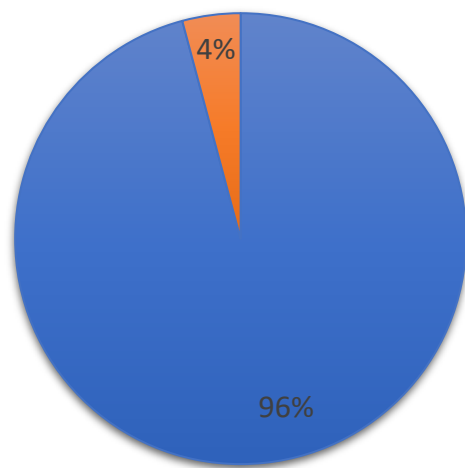
Cilji prispevka:

- **Analizirati razširjenost uporabe tobačnih izdelkov in elektronskih cigaret** med dijaki 1. letnikov Srednje strojne šole, Šolskega centra Novo mesto.
- **Ugotoviti stopnjo ozaveščenosti dijakov o zdravstvenih tveganjih.**
- **Oceniti okoljsko ozaveščenost dijakov.**
- **Poudariti pomen preventivnih ukrepov.**
- **Spodbujati zgodnje vključevanje vsebin o trajnostnem razvoju.**
- **Povezati zdravstvene in okoljske vidike.**
- **Prispevati k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja.**

Vzorec

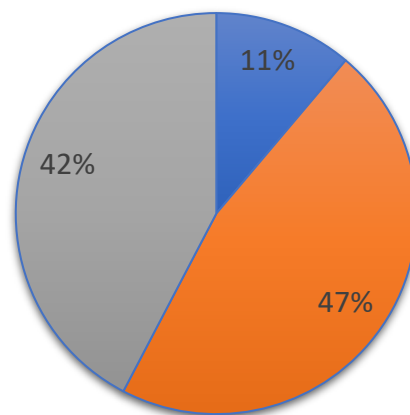
- Anketni vprašalnik je izpolnilo 216 dijakov
(9 deklet in 207 fantov)

Spol anketirancev

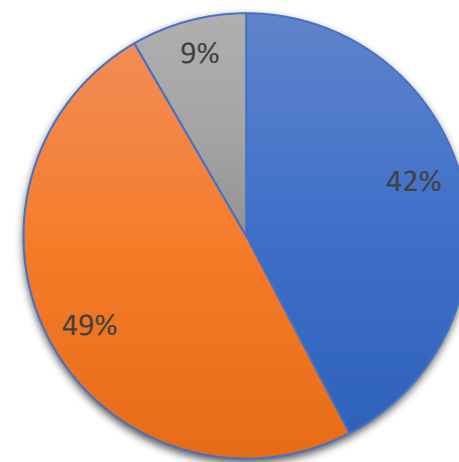
■ 1 (moški) ■ 2 (ženski)

Izobraževalni programi

■ 1 (NPI (2 letni program)) ■ 2 (SPI (3 letni program))
■ 3 (SSI (4 letni program))

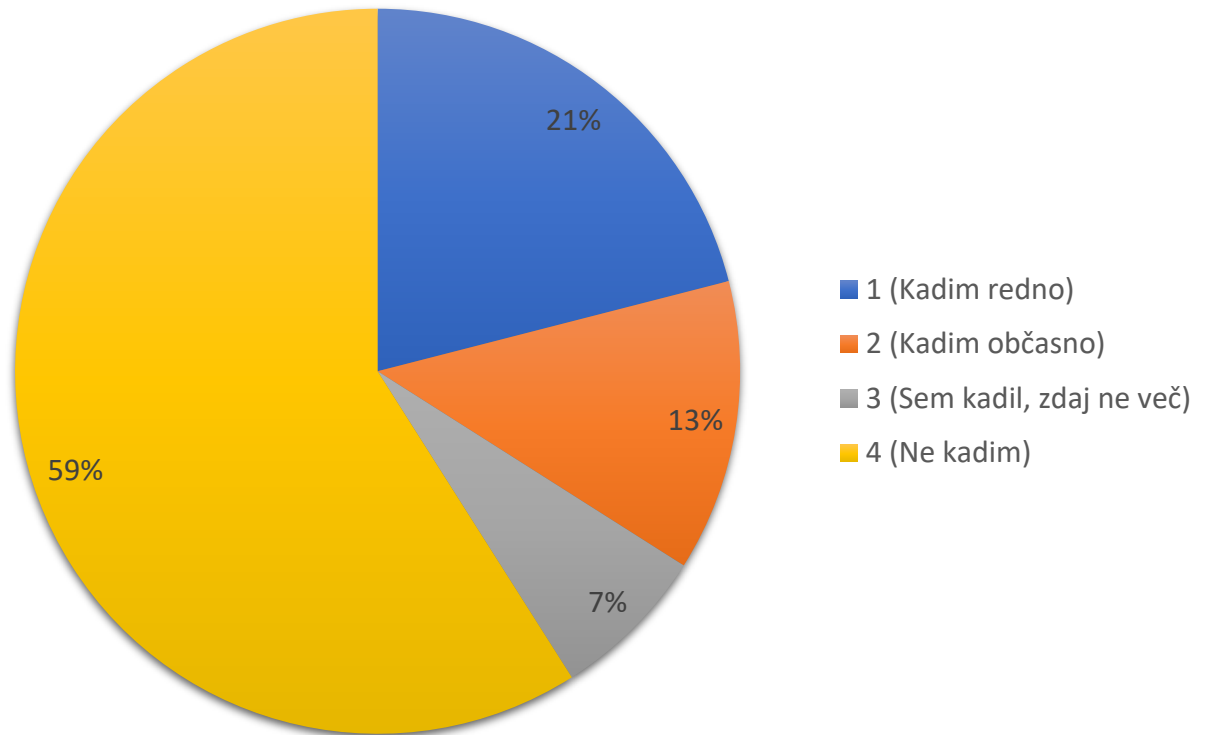
Starost anketirancev

■ 1 (15 let) ■ 2 (16 let) ■ 3 (17 let in več)

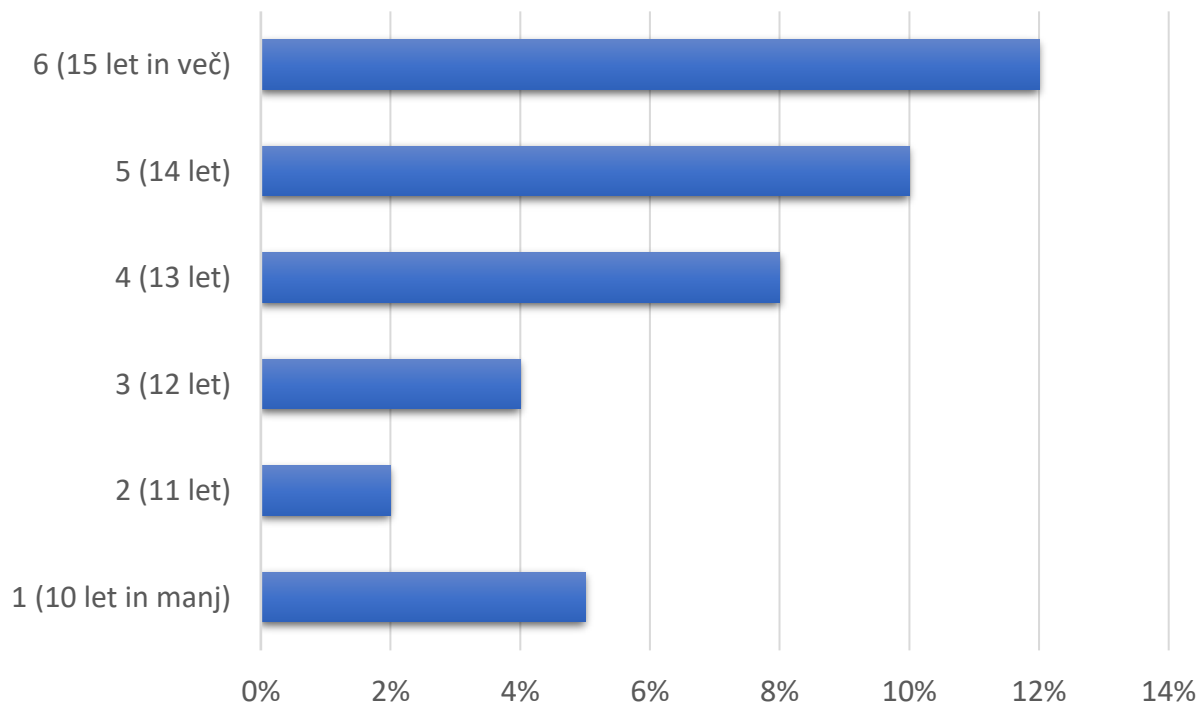
Izkušnje s kajenjem

- 34 % dijakov kadi redno ali občasno
- 59 % dijakov ne kadi
- 21 % dijakov kadi redno (zaskrbljujoče)

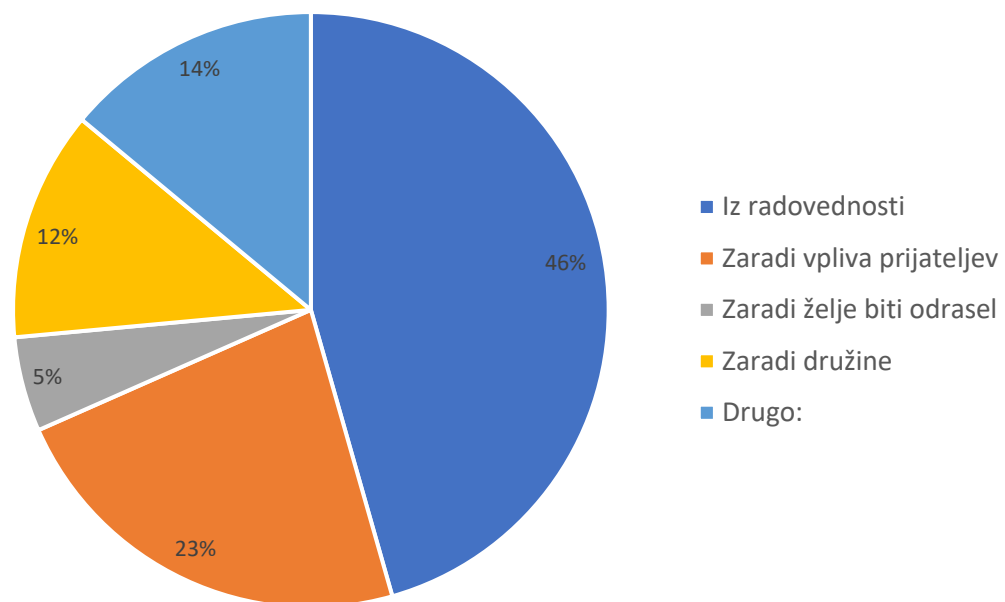

Prvi stik s cigareto

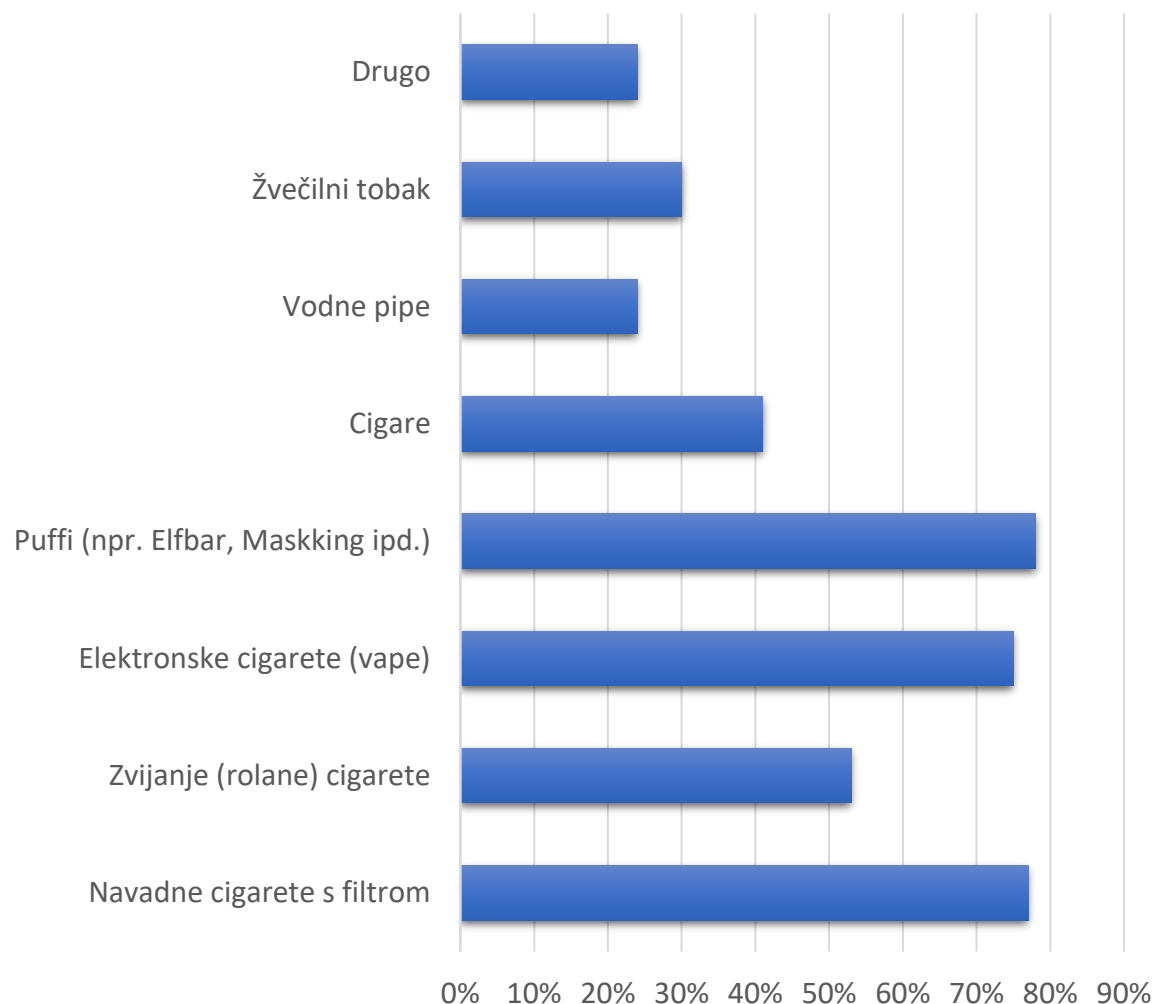
Starost ob prvem poskusu

Vzroki za prvi poskus

Uporaba tobačnih izdelkov

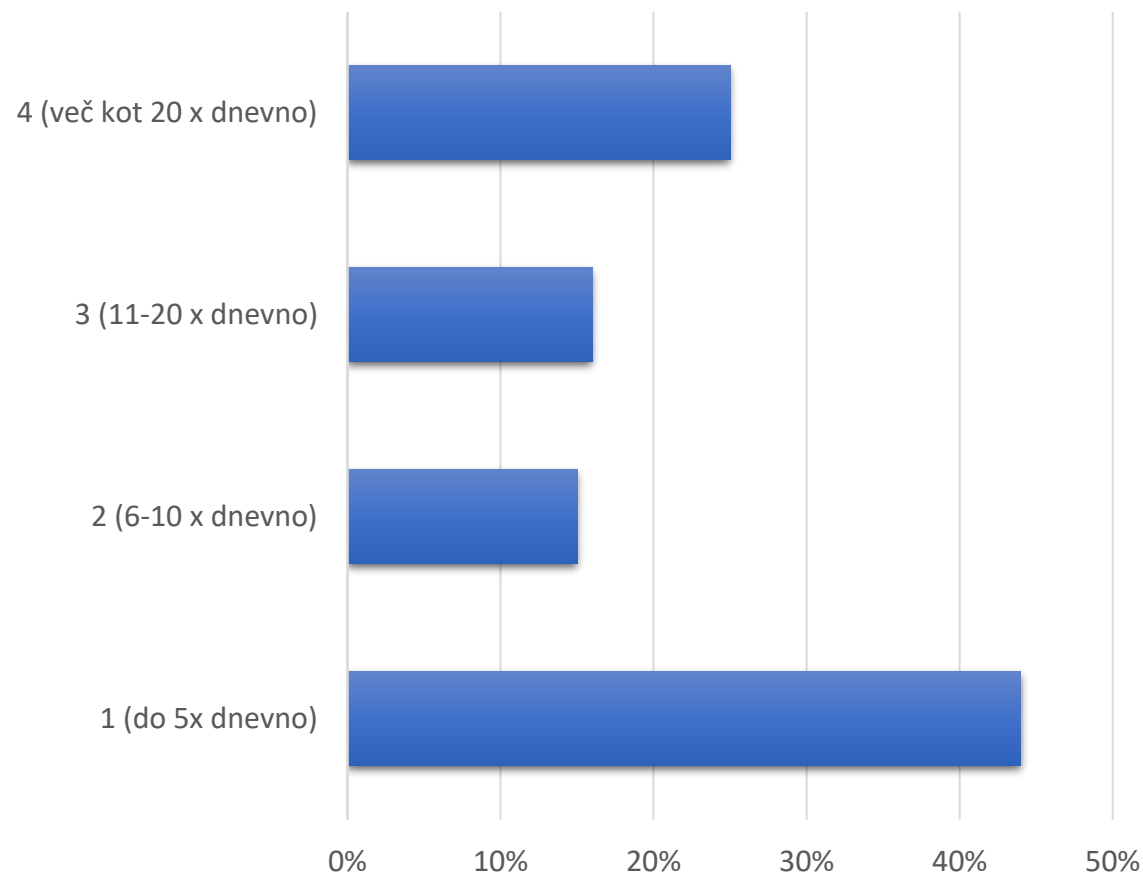

- 77 % navadne cigarete
- vape je uporabilo 75 %
- najbolj pogosta uporaba so puffi 78 %

Dijaki so lahko označili več možnosti hkrati.

Podatki kažejo, da so **elektronske oblike uživanja nikotina (vape, puffi)** skoraj enako pogoste kot tradicionalno kajenje.

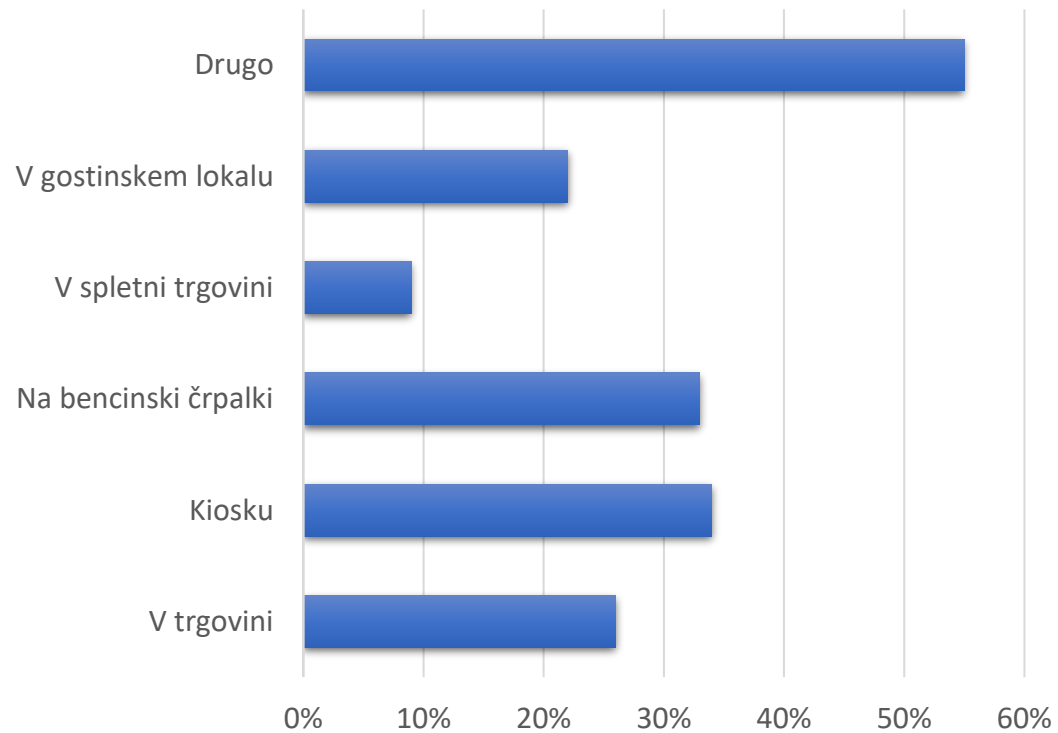
Dnevna uporaba cigaret in e-cigaret

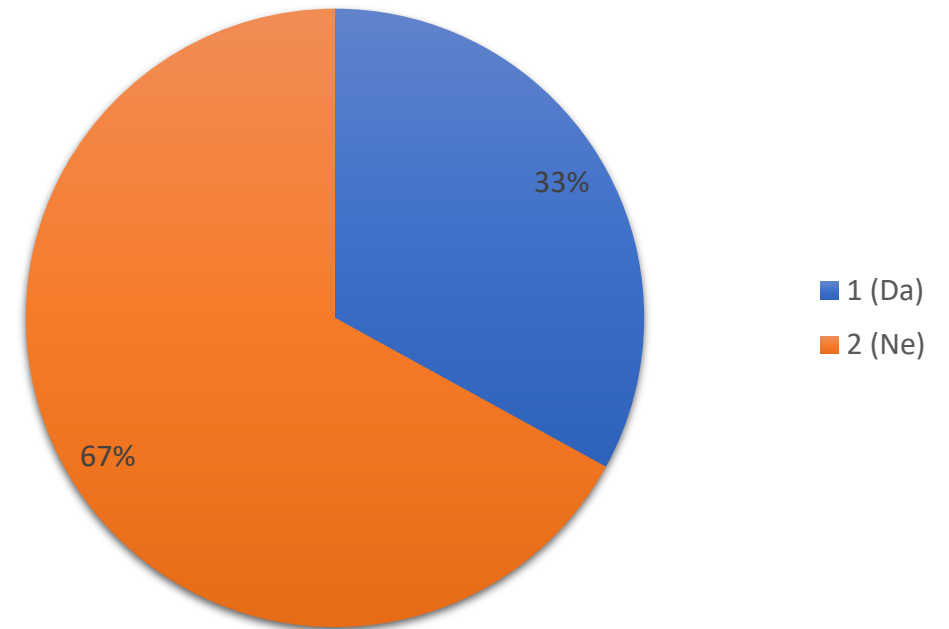
- uporaba relativno zmerna – do 5 krat dnevno, 44 %
- zelo pogosto – več kot 20 krat dnevno, 25 %, resno tveganje za razvoj zasvojenosti
- 37 % vseh anketiranih dijakov uporablja te izdelke, kar pomeni, da uporaba teh izdelkov med mladimi ni zanemarljiva.

Nakup tobačnih izdelkov

Nakup tobačnih izdelkov

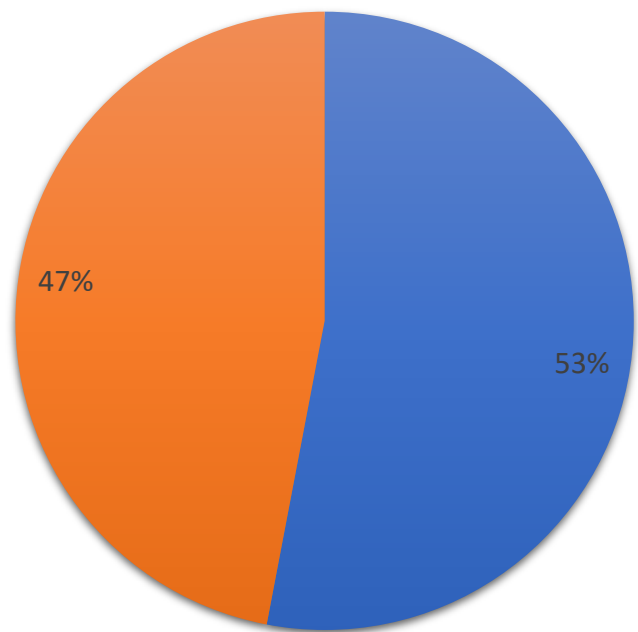

Preverjanje starosti

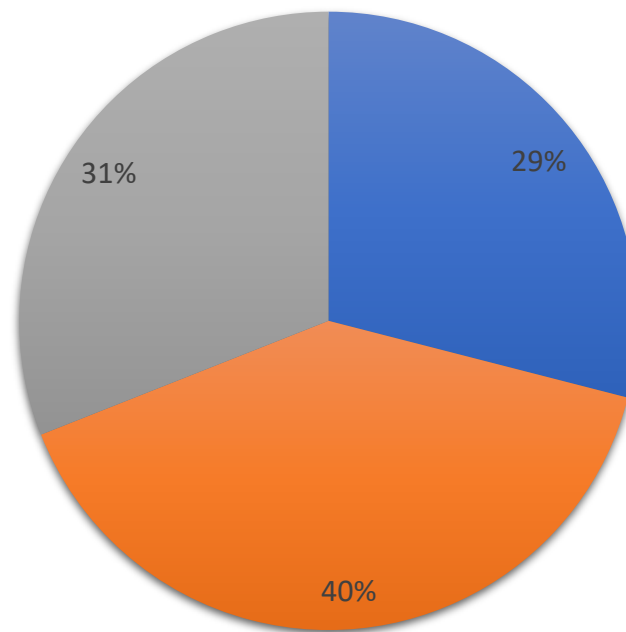
Kajenje in družina

Ali starši vedo za kajenje?

■ 1 (da)
■ 2 (ne)

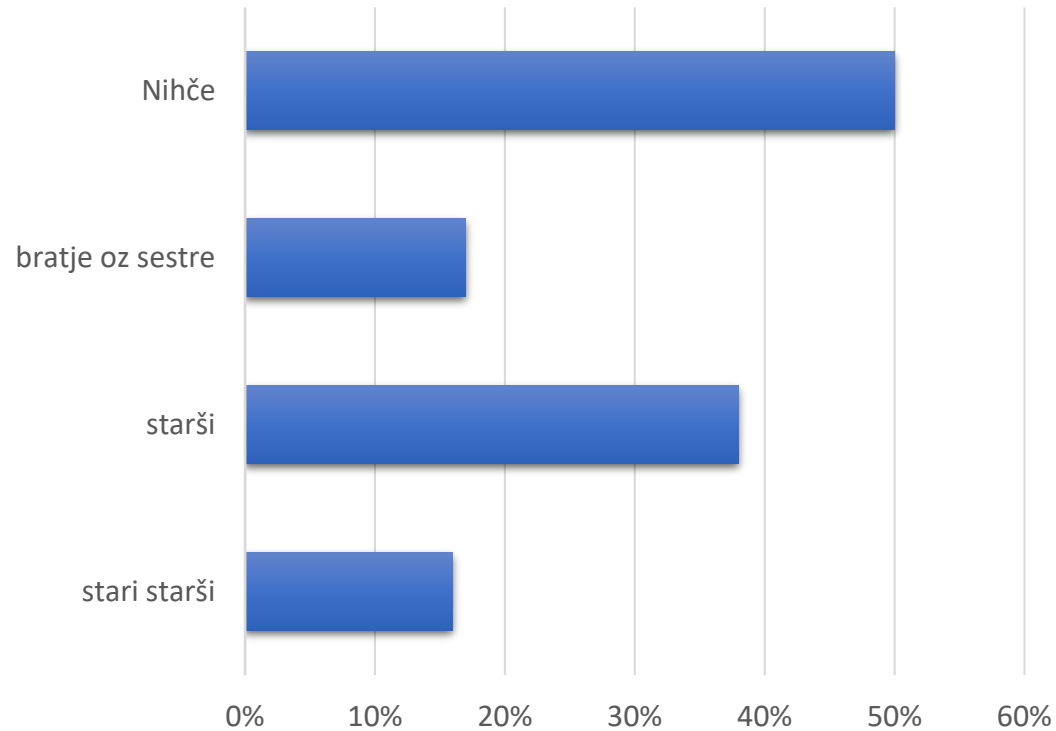
Ali starši odobravajo kajenje?

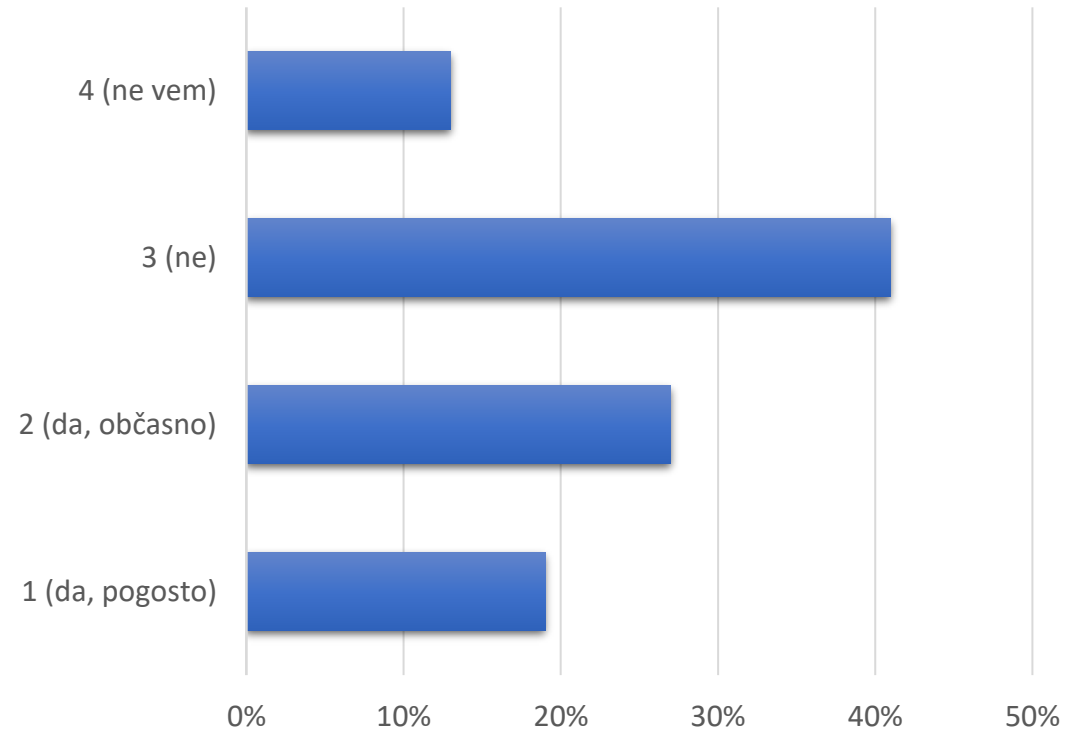
■ 1 (da)
■ 2 (ne)
■ 3 (ne vem)

Pasivno kajenje v otroštvu

Kajenje družinskih članov

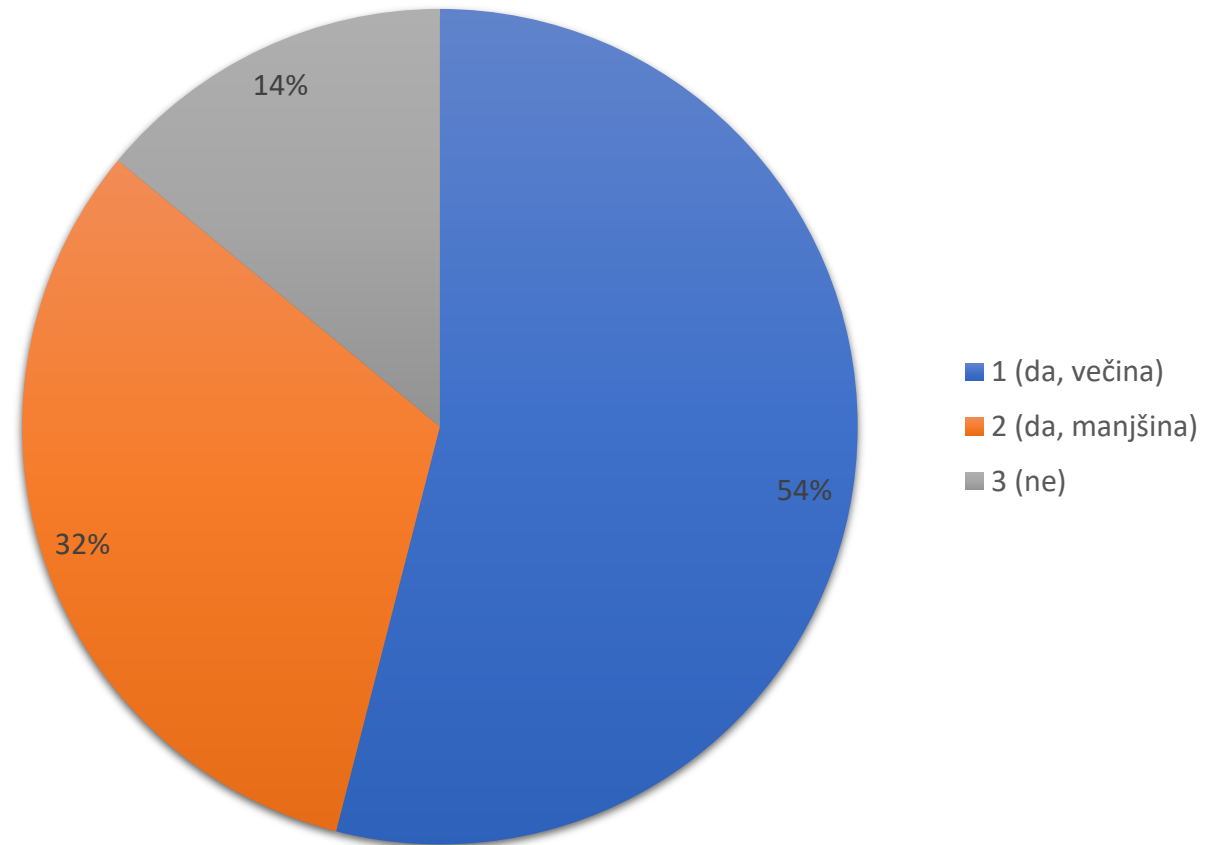

Pasivno kajenje v otroštvu

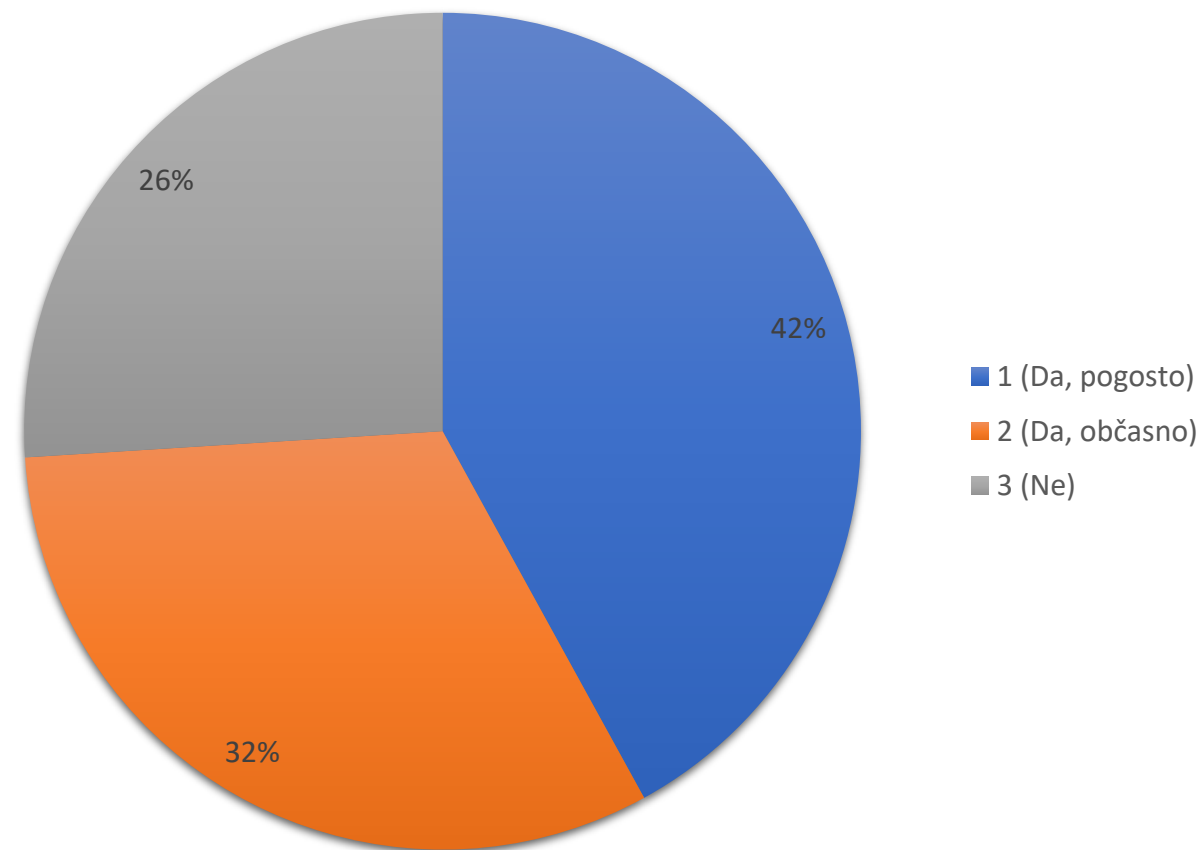
Kajenje prijateljev

- 54% anketirancev je odgovorilo, da **večina** njihovih prijateljev kadi.
- 32 % anketirancev je odgovorilo, da **manjšina** njihovih prijateljev kadi.
- 14 % anketirancev je odgovorilo, da **nihče** v prijateljskem krogu ne kadi.
- Večina anketirancev ima v prijateljskem krogu **vsaj nekaj kadilcev**, največ pa jih je poročalo, da kadi **večina** njihovih prijateljev.

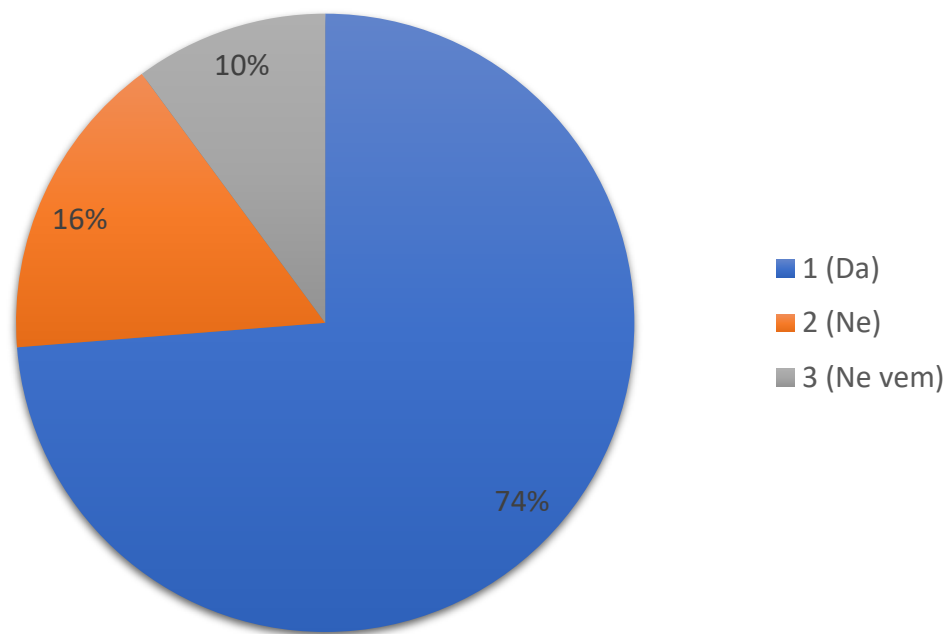
Izpostavljenost dimu v okolici šole

- Skoraj **tri četrte** anketirancev (**74%**) je v šolskem okolju **vsaj občasno izpostavljenih dimu**.
- Le **26%** sodelujočih **ni izpostavljenih** dimu v šoli oziroma njeni okolici.
- Izpostavljenost tobačnemu dimu v okolici šol je še vedno **razmeroma pogosta težava**, saj je večina učencev vsaj občasno izpostavljena.

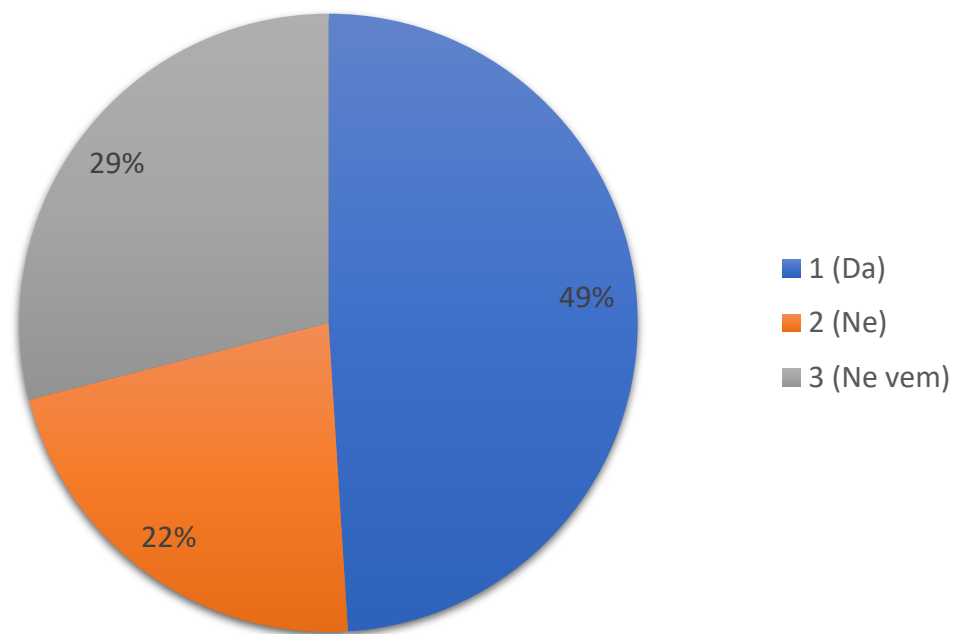

Vpliv kajenja na zdravje

Vpliv kajenja na zdravje

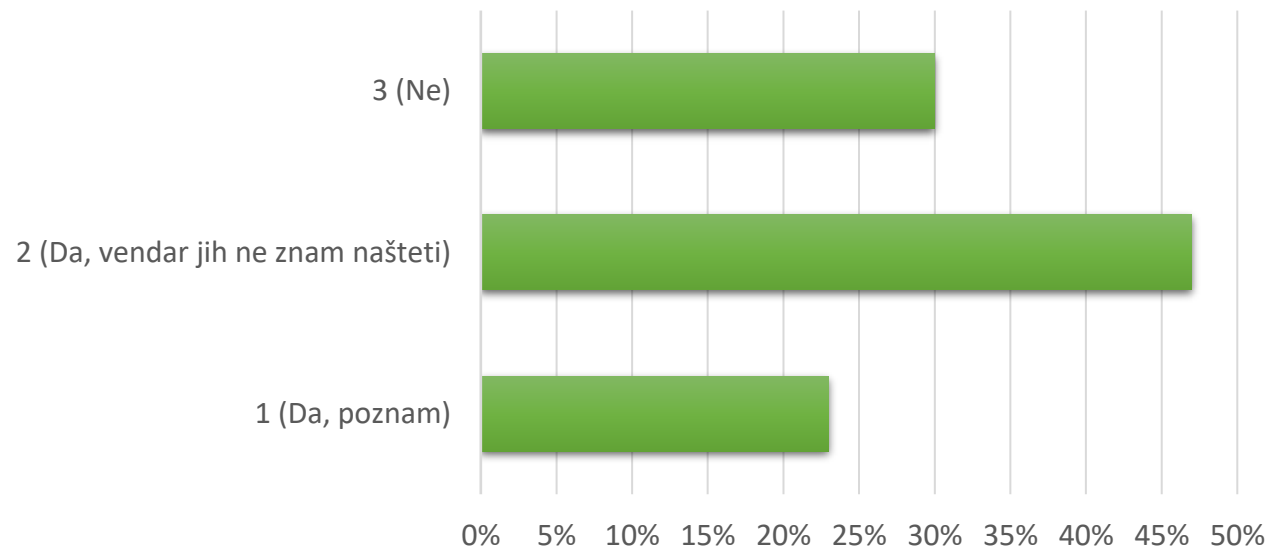

Škodljivost pasivnega kajenja

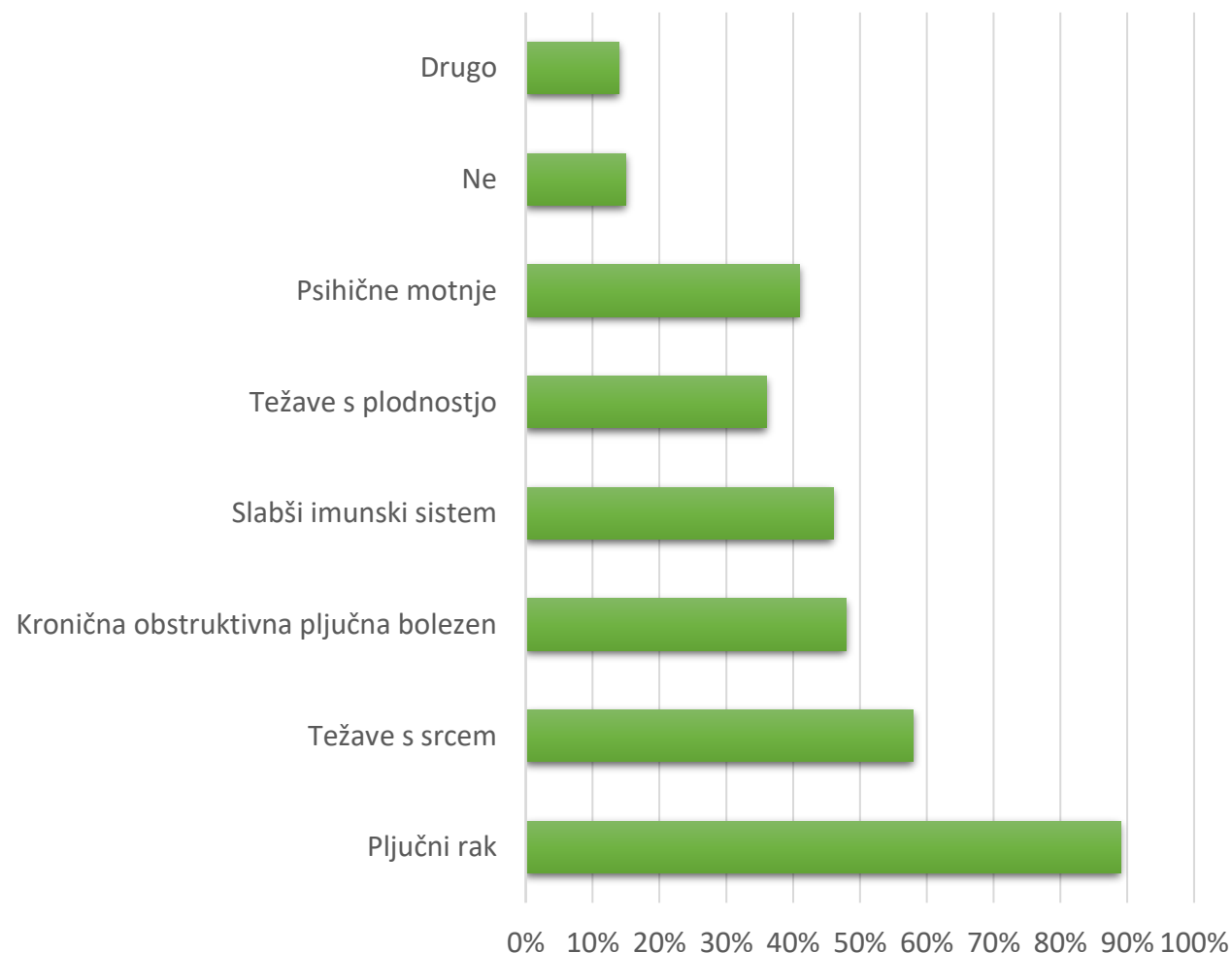
Nevarne snovi v tobačnih izdelkih

- Čeprav je osnovna zavest o nevarnih snoveh prisotna pri večini anketiranih, je **znanje pogosto površno** – kar pomeni, da je treba okrepiti **specifične informiranje** o tem, katere nevarne snovi se dejansko nahajajo v tobačnih in nikotinskih izdelkih (npr. katran, ogljikov monoksid, formaldehid...).

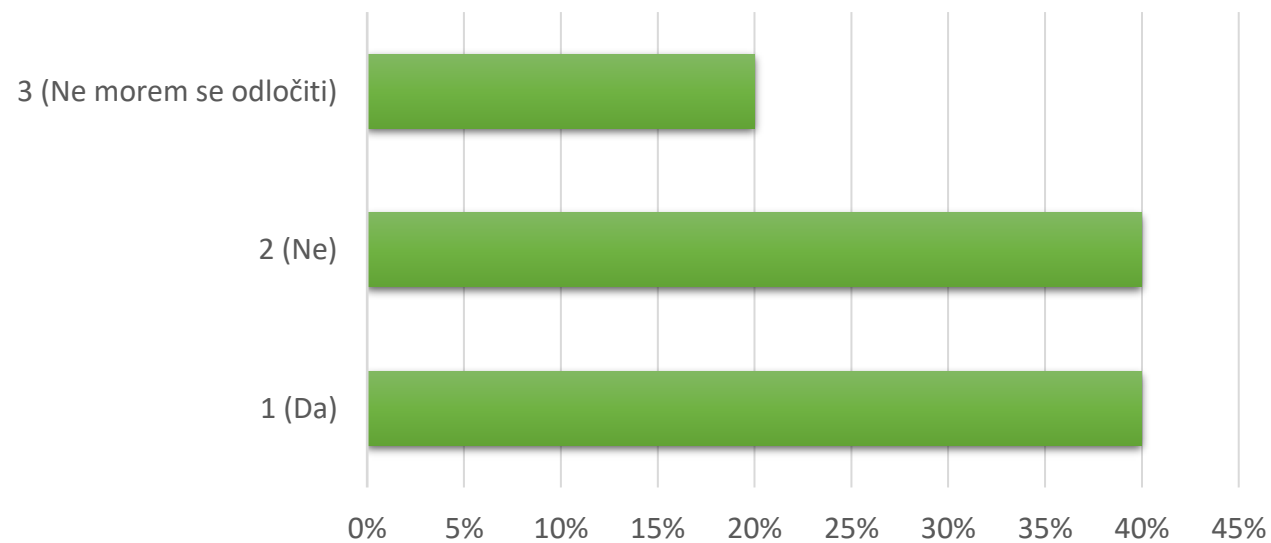
Poznavanje bolezni, ki so povezane s kajenjem

- Večina vprašanih pozna najpogostejše omenjene bolezni, povezane s kajenjem, kot je **pljučni rak**, medtem ko so **manj očitne posledice kajenja še vedno premalo prepoznane**. Zaskrbljujoče je tudi, da **15 % posameznikov ne povezuje kajenja z nobeno boleznijo**, kar kaže na pomembno vrzel v ozaveščenosti.

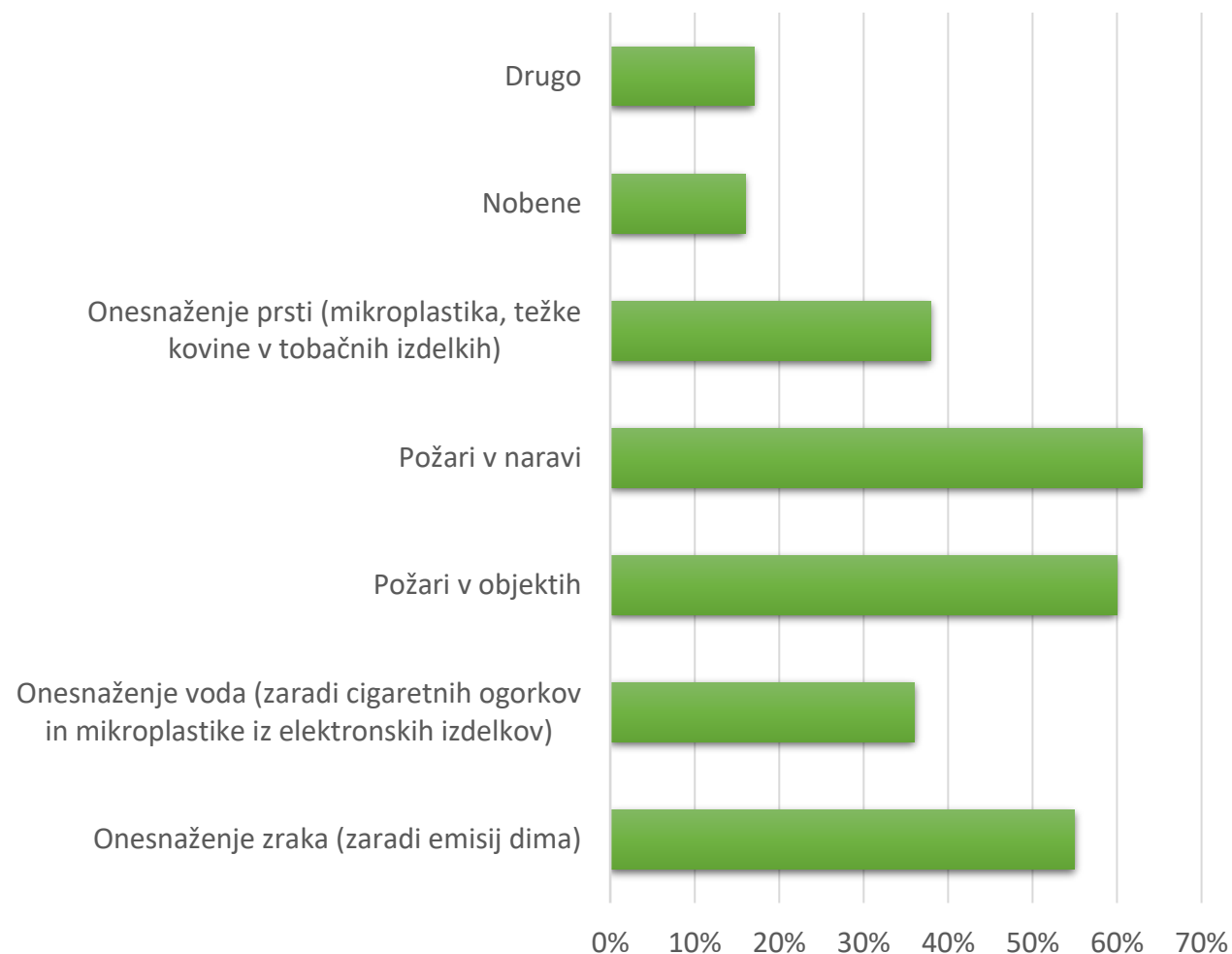
Prepoved kajenja na javnih mestih

- Rezultati kažejo na polariziranost mnenj glede prepovedi kajenja na javnih mestih.
- Dijaki so glede tega vprašanja zelo razdeljeni.
- Potrebno bi bilo raziskati vzroke.

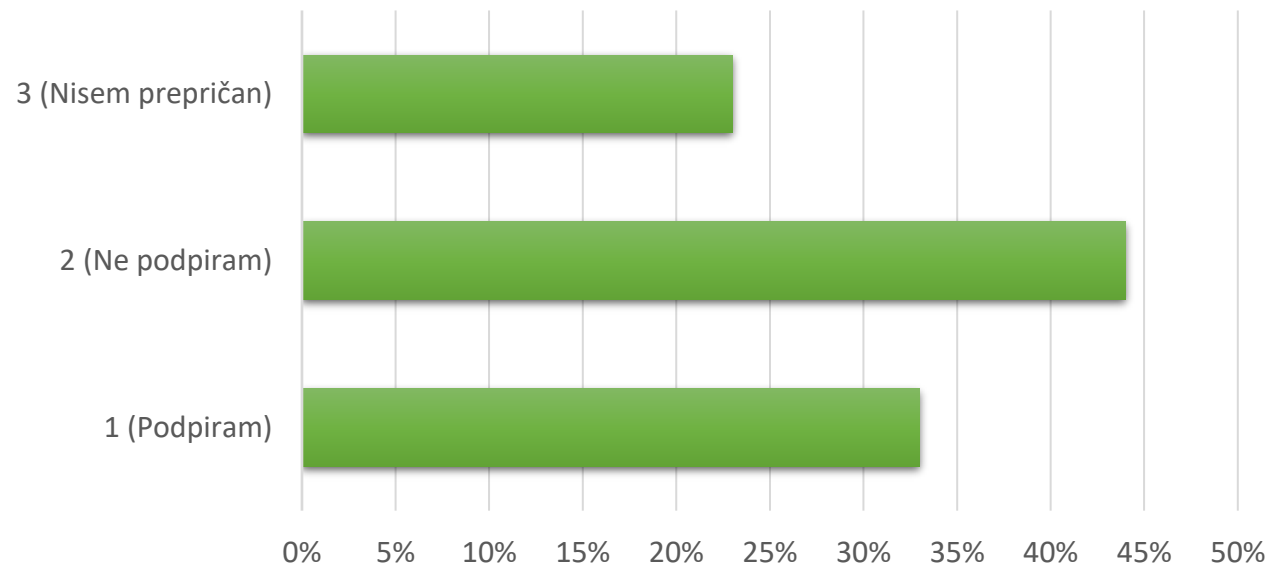
Okoljske posledice kajenja

- Večina anketirancev povezuje kajenje z nevarnostjo požarov.
- **Onesnaženje zraka** prepozna 55 %, kar je pomembno, a hkrati kaže, da **skoraj polovica ne vidi kajenja kot zračno onesnaževalnega vira**, kar je zaskrbljujoče.
- **Ozaveščenost o dolgotrajnih okoljskih vplivih kajenja precej nižja** – zlasti kar zadeva onesnaženje tal, voda in zraka.
- To kaže na nujno po dodatni okoljski izobrazbi in osveščanju.

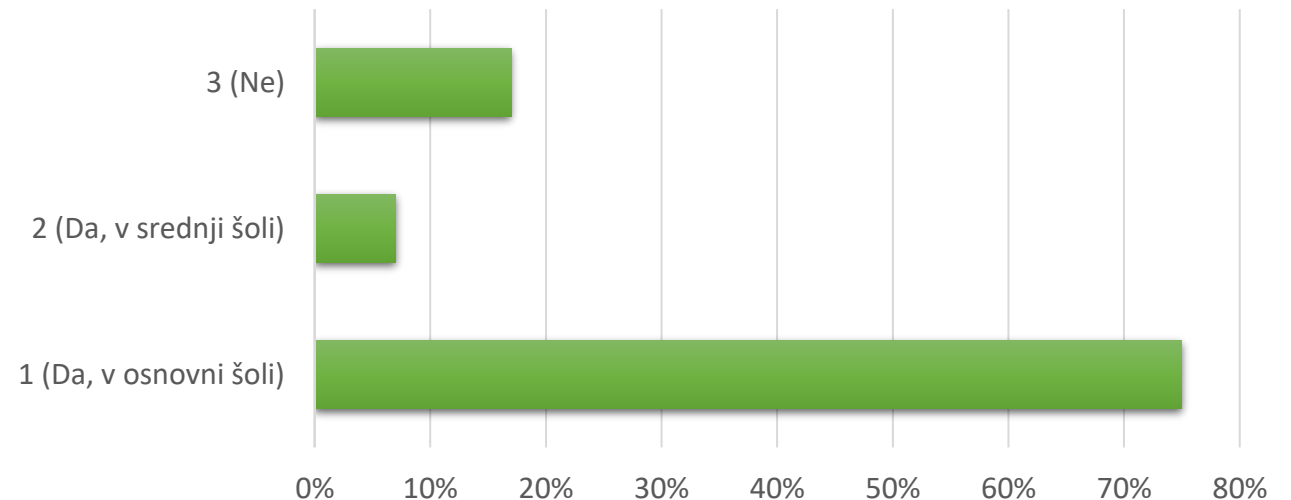
Cena tobačnih izdelkov kot preventivni ukrep

- Večina anketiranih **ne podpira zvišanja cen tobačnih izdelkov kot preventivnega ukrepa**, kar kaže na relativno nizko sprejemljivost te s
- Visok delež neodločenih kaže na potrebo po večji ozaveščenosti in informiranju javnosti strategije v javnosti.

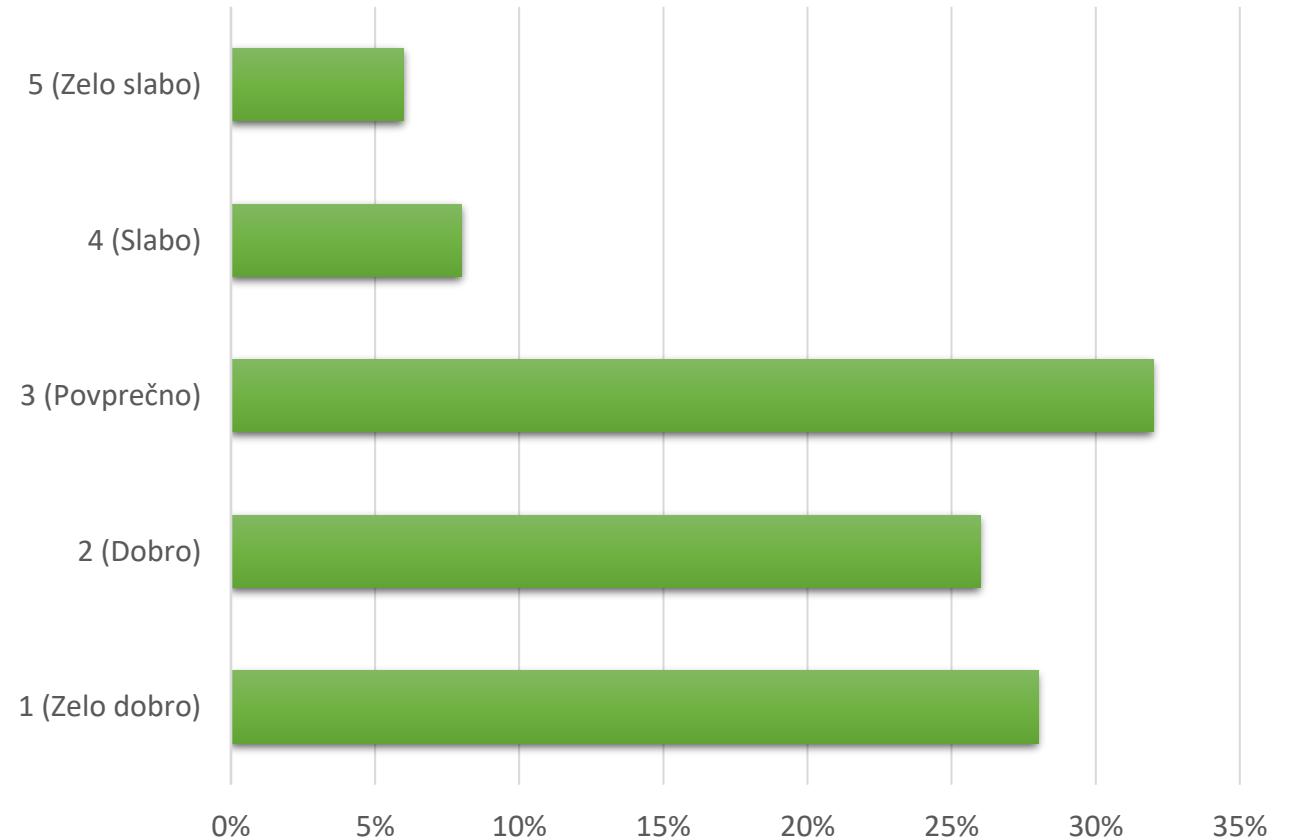
Ozaveščenost o kajenju v izobraževalnem sistemu

- Velika večina mladih (**82%**) je bila **vsaj enkrat poučena** o škodljivosti kajenja, predvsem v **osnovni šoli**.
- Kljub temu pa skoraj anketirancev (**17%**) **ni nikoli** prejelo formalnih informacij o škodljivosti kajenja, kar je precej visoka številka.
- Poučevanje o škodljivosti kajenja v **srednji šoli** je **zelo redko** (le 7%).
- Čeprav je izobraževanje o škodljivosti kajenja v osnovni šoli dokaj dobro pokrito, **ostaja prostor za izboljšave**, zlasti v srednjih šolah in v širšem doseganju vseh učencev.

Splošna ocena ozaveščenosti

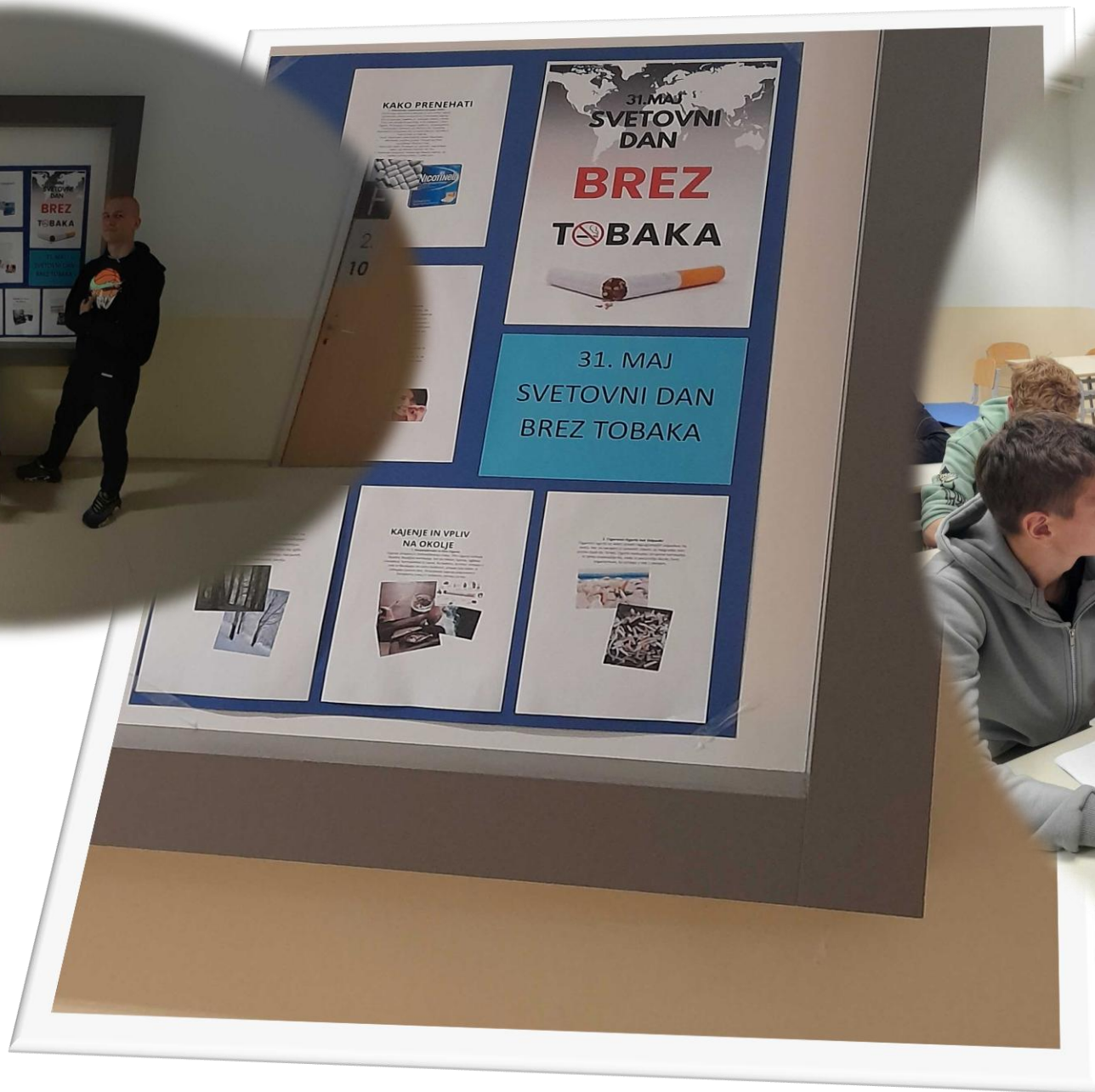
- Večina anketirancev ocenjuje svojo ozaveščenost o vplivu kajenja kot **vsaj zadovoljivo**, kar je pozitiven pokazatelj učinkovitosti obstoječih informacijskih virov.
- Kljub temu pa dejstvo, da se največ anketiranih uvršča v srednjo kategorijo ("povprečno"), nakazuje prostor za izboljšave.

Predlogi dijakov za zmanjševanja kajenja med mladimi

Najpogostejši konkretni ukrepi:

- **prepoved tobačnih izdelkov za mladoletne,**
- **stroge kazni,**
- **ukinitve elektronskih cigaret,**
- **poudarek na vlogi staršev,**
- **prepoved oglaševanja ali prodaje.**

Vpliv na zdravje:

- Poškoduje vse organe
- Pljučna bolezen, rak...
- Povzroči tudi demenco, poškodbe bolezni...
- Cigareta: 7-10 min življenja

KAJ SO NEVARNOSTI NIKOTINSKIH VREČK

Nevarnosti uporabe

Poveča tveganje za razvoj z običnimi.

Možni stranski učinki:

- Povečan srčni utrip
- Slabost, omotica
- Visoka vsebnost nikotina
- Razjede na dlesni in notranja strana ustnice

Dolgoročni vpliv na srce in obilje še ni popolnoma raziskan.

Zavajajoč občutek da so varna alternativa kajenju.

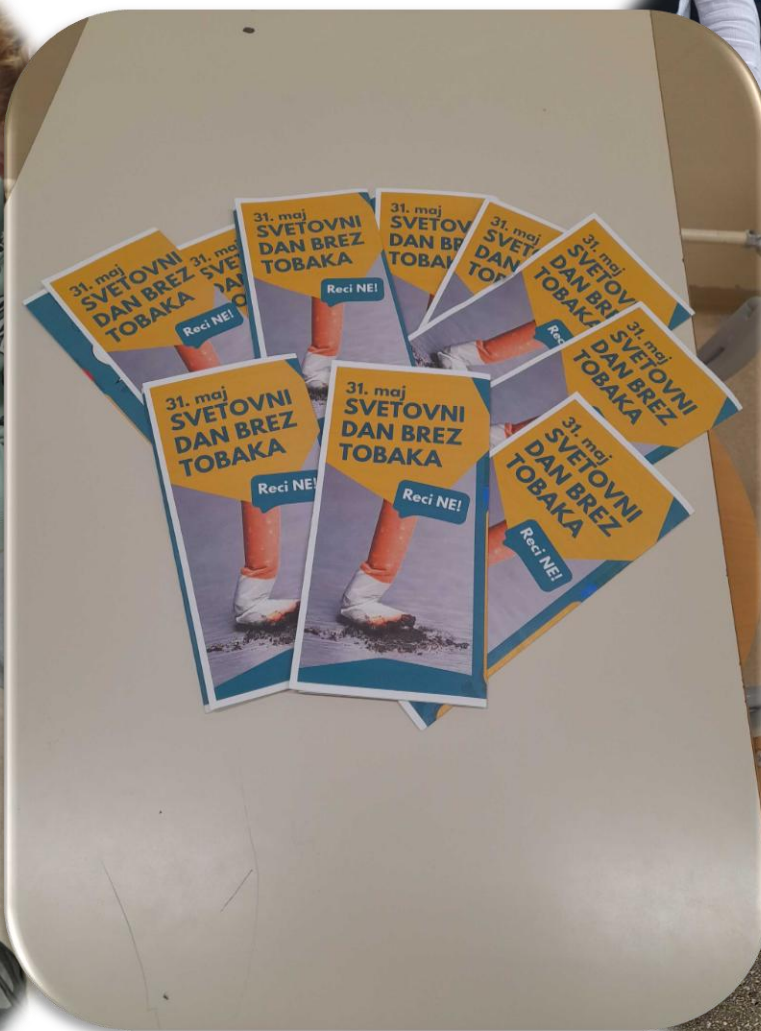
Posledice kajenja

- Rak pljuč, želodca, požiralnika, črevesja, trebuha
- Srčni infarkti in možganska kap
- Slabša prekrvavitev - odmrte, potreba po amputaciji
- Anksioznost in depresija
- Ovisnost - težave pri odvijanju
- staranja kože

<https://www.slovenski.gov.si/...>

Palenje povzroča 90 % przypadków raka płuc

Kajenje
ubija!

R. Kovač

